Навчальний посібник створений фахівцями компанії
«ДЕБЕТ ПЛЮС»

Облік валютних операцій

311 «Поточні рахунки в національній валюті»
312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»
333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»
334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»
362 «Розрахунки з іноземними покупцями»
632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»
711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти»
714 «Дохід від операційної курсової різниці»
942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти»
945 «Втрати від операційної курсової різниці»
92 «Адміністративні витрати»

Джерело Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Практична частина

ПОЧАТОК РОБОТИ

✓ Перегляньте наявність даних про розрахункові рахунки в іноземній валюті своєї організації з відповідним налаштуванням аналітик:

✓ *Довідники → Банківські рахунки*

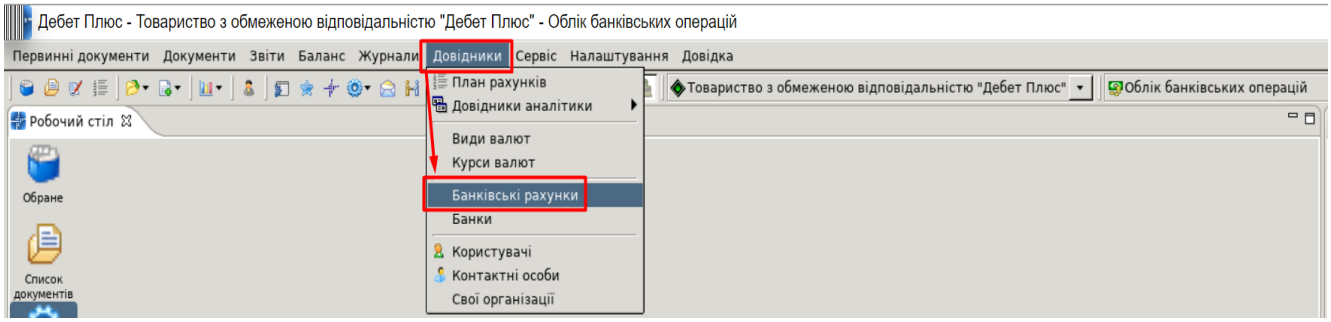

✓ Перегляньте дані про види валют організації:

✓ *Довідники → Види валют*

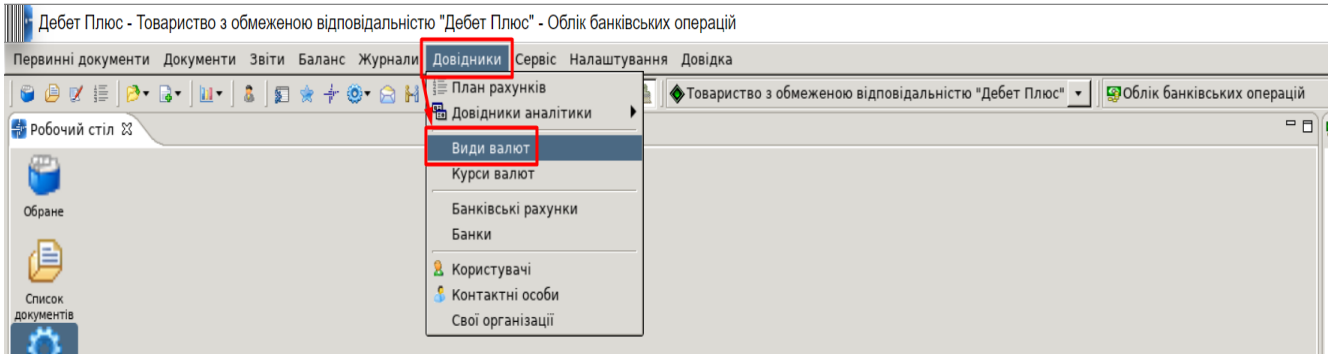

- ✓ Перегляньте дані про курси валют:
- ✓ *Довідники → Курси валют*

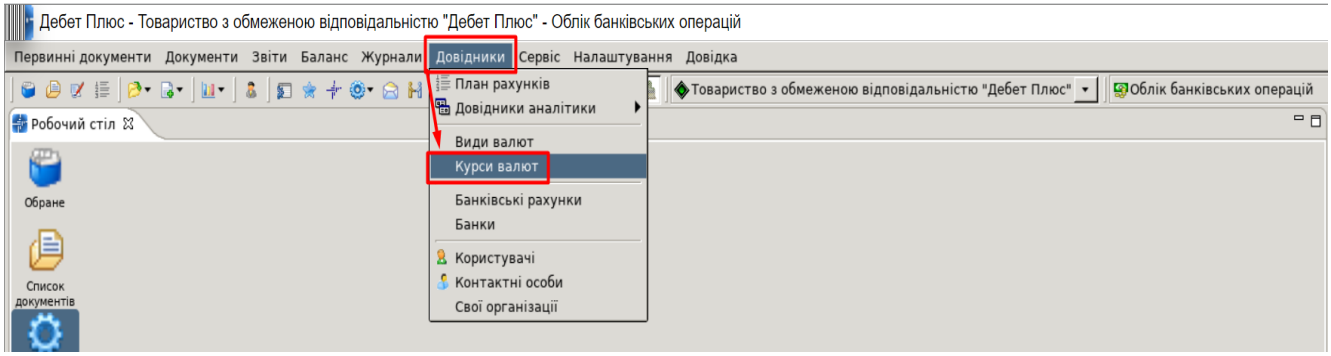

ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ З ОБЛІКУ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

У бухгалтерському обліку насамперед варто керуватися положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. А профільний «інвалютний» стандарт — П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» — у визначенні терміна «іноземна валюта» є лаконічним:

іноземна валюта — валюта інша, ніж валюта звітності (п. 4 П(С)БО 21). Своєю чергою, валютою звітності, певна річ, є грошова одиниця України, тобто гривня. Отже, у розумінні бухгалтерського законодавства, іноземна валюта — це всі види валют, окрім гривні.

Програмою «Дебет Плюс» передбачено довідники валют, у якому зазначено всі види валют, якими може користуватися підприємство. А також довідник курсів валют, у якому вказано на кожну дату вартість валюти за курсом Національного банку України. У програму ці дані завантажуються автоматично на кожен календарний день, з офіційного сайту Міністерства фінансів України.

1. **Створіть вихідне платіжне доручення для придбання валюти:**
   Підсистема **«Облік банківських операцій»**

   Документи → Платіжне доручення вихідне → Перерахування коштів на придбання валюти (Дт 333)

   а) перерахування коштів на придбання валюти в сумі 100 000 грн,
   одержувач — ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».

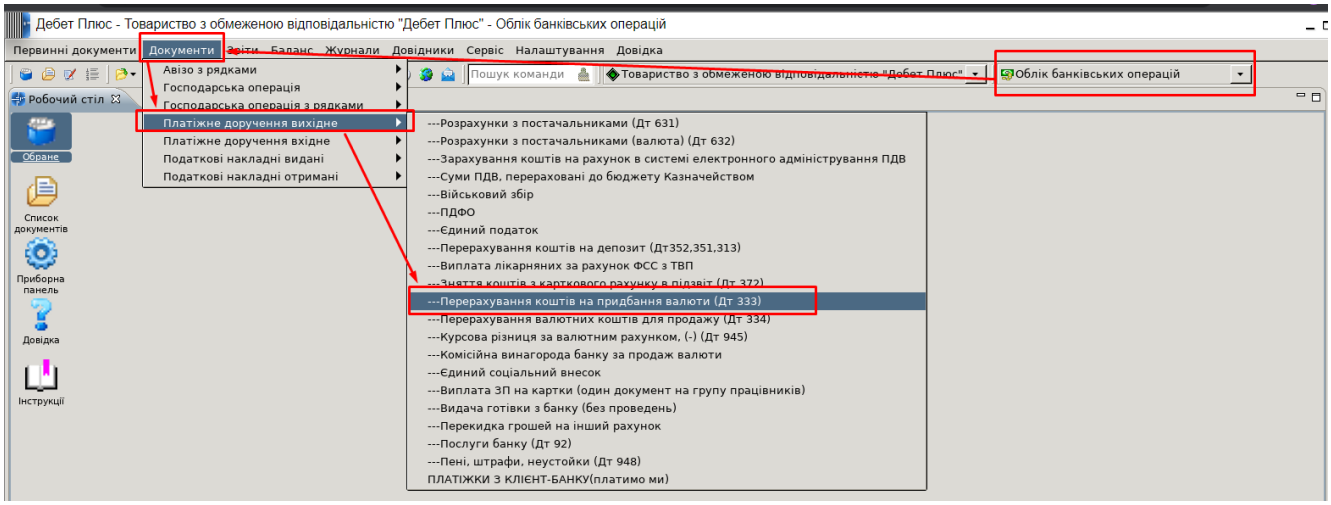

Створіть документ через Додавання: **[Insert]** або права кнопка миші (ПКМ) → Додати

Заповніть документ:

- ✓ **№** – програма визначає автоматично. За бажанням номер документа можна змінити.
- ✓ **Від** – дата документу.
- ✓ **Одержувач** — у довіднику 12. Контрагенти оберіть запис № 117 «ПРИВАТБАНК».
- ✓ Зазначте **суму** документа та збережіть документ.

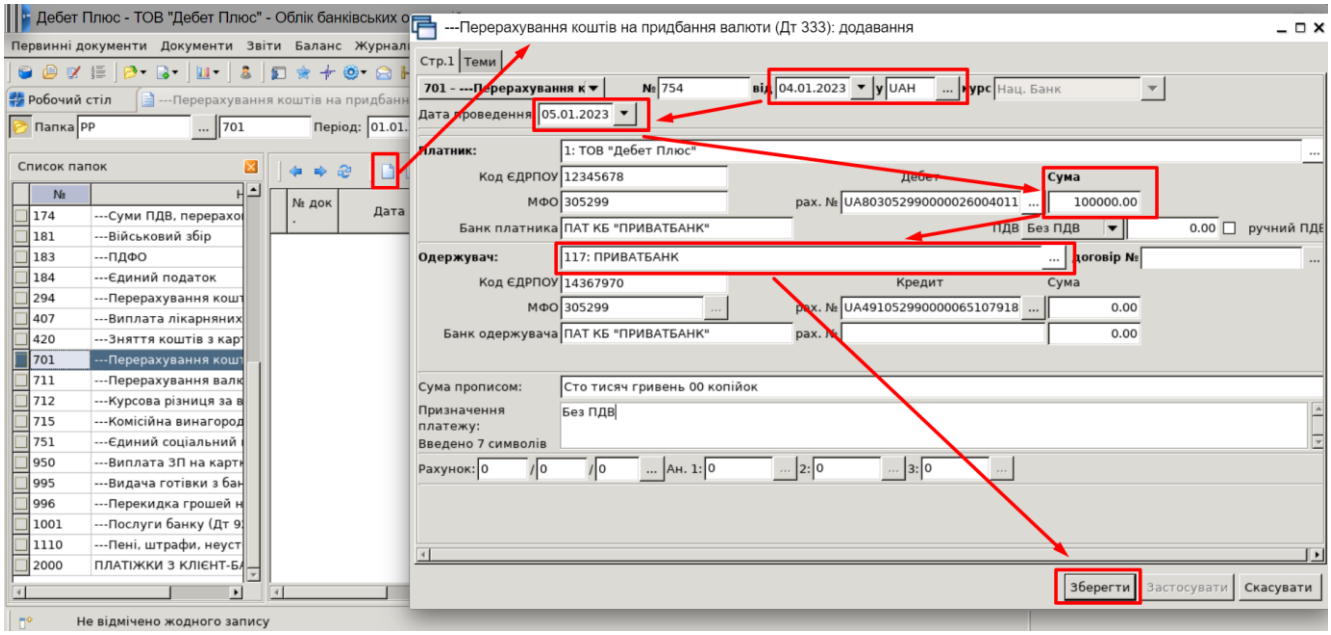

Після збереження документа автоматично формуються проведення.

Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

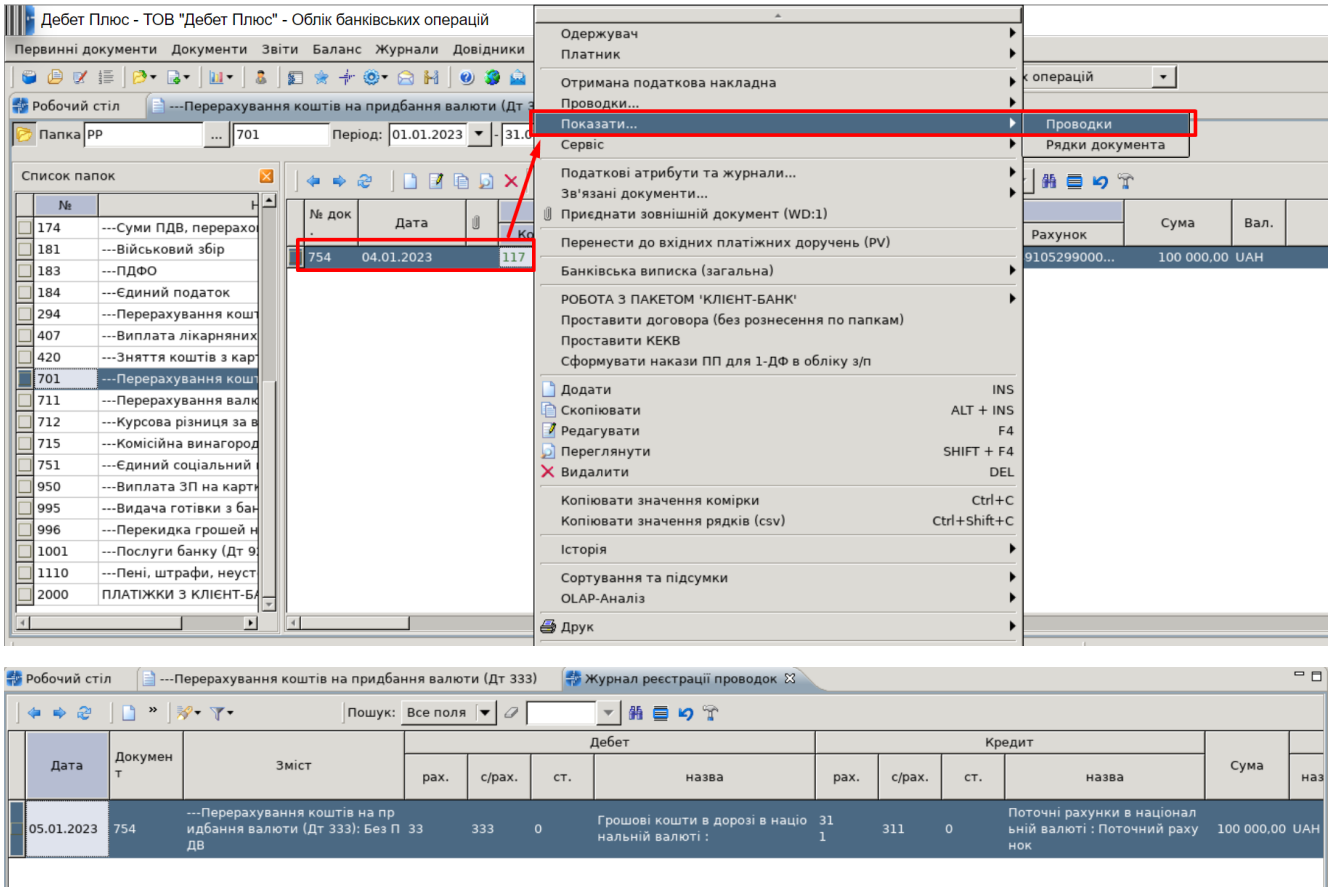

b) перерахування коштів від 11.01.2023 р. на придбання валюти в сумі 150 000 грн., керуючись вказівками із завдання *а)*, обравши самостійно одержувача з довідника Контрагенти.

2. Створіть вхідне платіжне доручення, яке відображає:

Підсистема **«Облік банківських операцій»**

Документи → Платіжне доручення вхідне → Зарахування купленої валюти (Кт 333)

а) зарахування купленої валюти на суму 2466,67 USD.

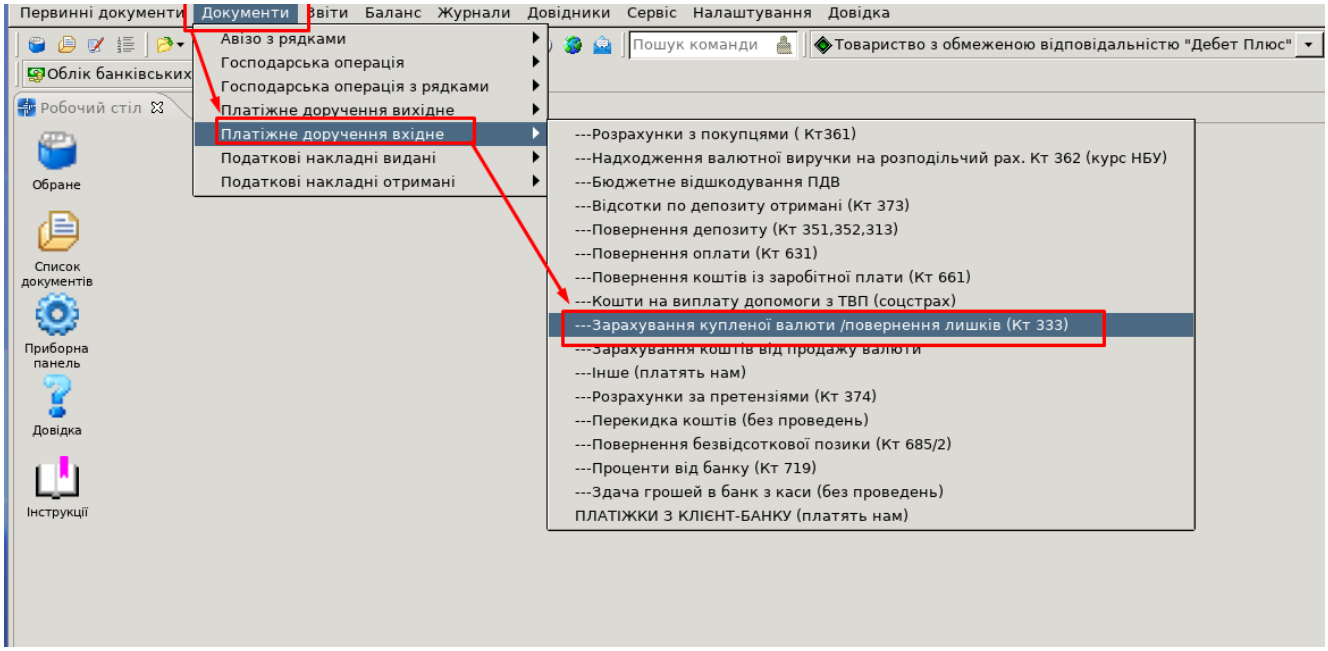

Створіть документ через Додавання: **[Insert]** або права кнопка миші (ПКМ) → Додати

Оберіть платника, потрібну валюту, суму зарахованої валюти, обов'язково зазначте валютний рахунок Одержувача, на вкладці Розширення вкажіть комісію та комерційний курс, Збережіть платіжку.

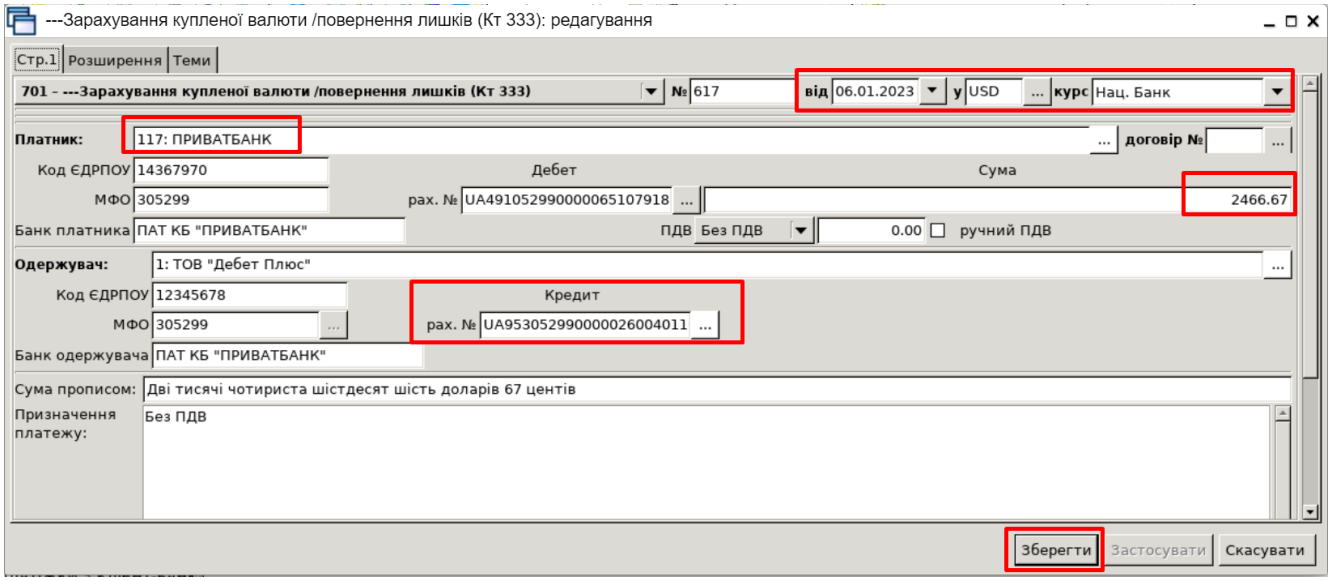

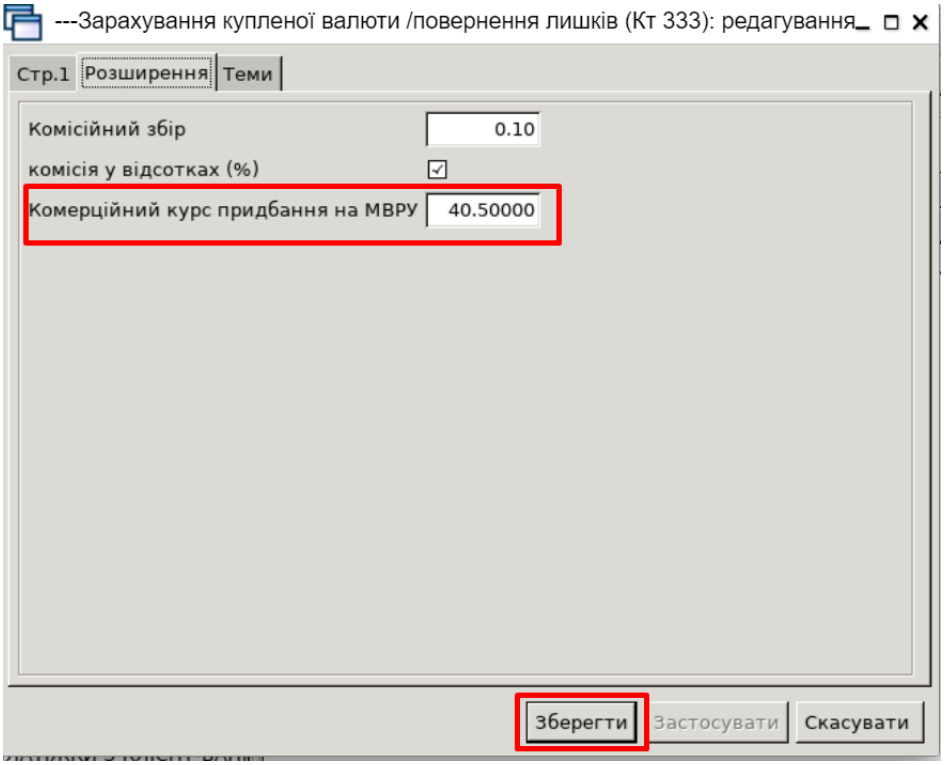

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

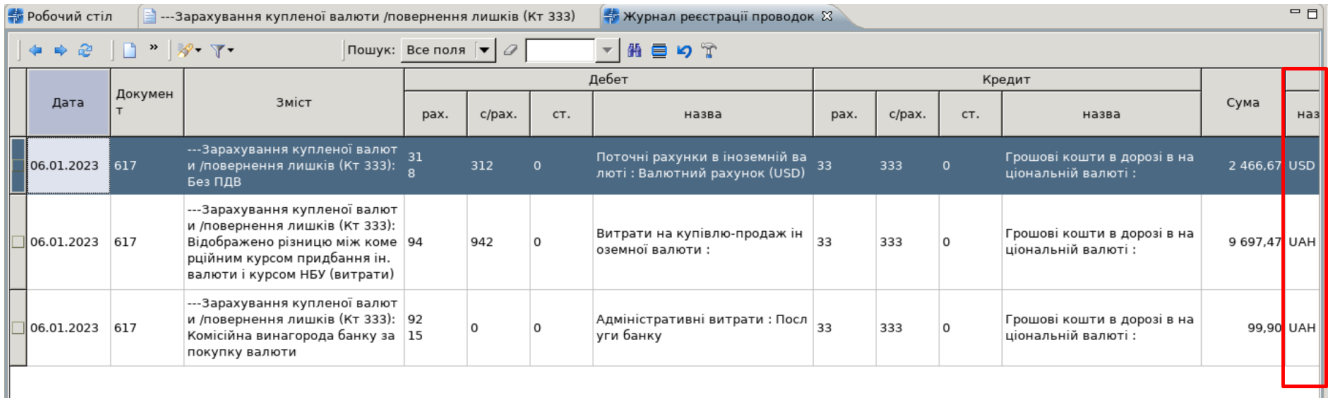

Дата	Документ	Зміст	Дебет				Кредит				Сума	
			рах.	с/рах.	ст.	назва	рах.	с/рах.	ст.	назва		наз
06.01.2023	617	---Зарахування купленої валют и /повернення лишків (Кт 333): Без ПДВ	31 8	312	0	Поточні рахунки в іноземній ва люті : Валютний рахунок (USD)	33	333	0	Грошові кошти в дорозі в на ціональній валюті :	2 466,67	USD
06.01.2023	617	---Зарахування купленої валют и /повернення лишків (Кт 333): Відображено різницю між коме рційним курсом придбання ін. валюти і курсом НБУ (витрати)	94	942	0	Витрати на купівлю-продаж ін оземної валюти :	33	333	0	Грошові кошти в дорозі в на ціональній валюті :	9 697,47	UAH
06.01.2023	617	---Зарахування купленої валют и /повернення лишків (Кт 333): Комісійна винагорода банку за покупку валюти	92 15	0	0	Адміністративні витрати : Посл уги банку	33	333	0	Грошові кошти в дорозі в на ціональній валюті :	99,90	UAH

б) створіть платіжне доручення вхідне від 12.01.2023 р. на зарахування купленої валюти в сумі $ 3718,36, з комісією 0,10 %, за курсом 40,30 грн, керуючись вказівками із завдання а), обравши самостійно платника із довідника Контрагенти.

3. Після отримання валюти створіть документ Прибуткування від іноземних постачальників (Кт 632) у підсистемі «Управління торгівлею та ТМЦ».

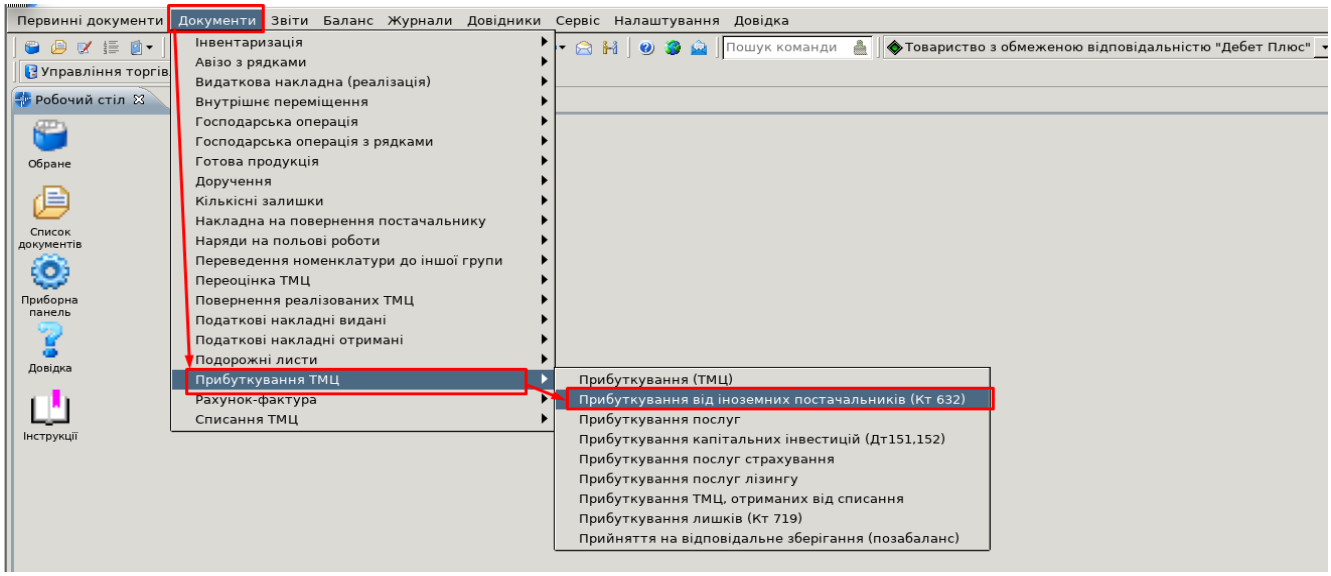

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення нової накладної відкрийте вибрану папку, натисніть **[Insert]** або **ПКМ** → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюта — USD;
- постачальник — із довідника Контрагенти № 120;
- Підрозділ — № 1 Матеріальний склад;
- МВО — ваш запис із довідника персоналу;
- рахунок 20/201/0.

Після заповнення всіх елементів у шапці документа, перейдіть до введення рядків накладної. Встановіть маркер на таблиці з рядками і натисніть клавішу **[Insert]** або **ПКМ** → *Додавання*. Далі заповніть за зразком.

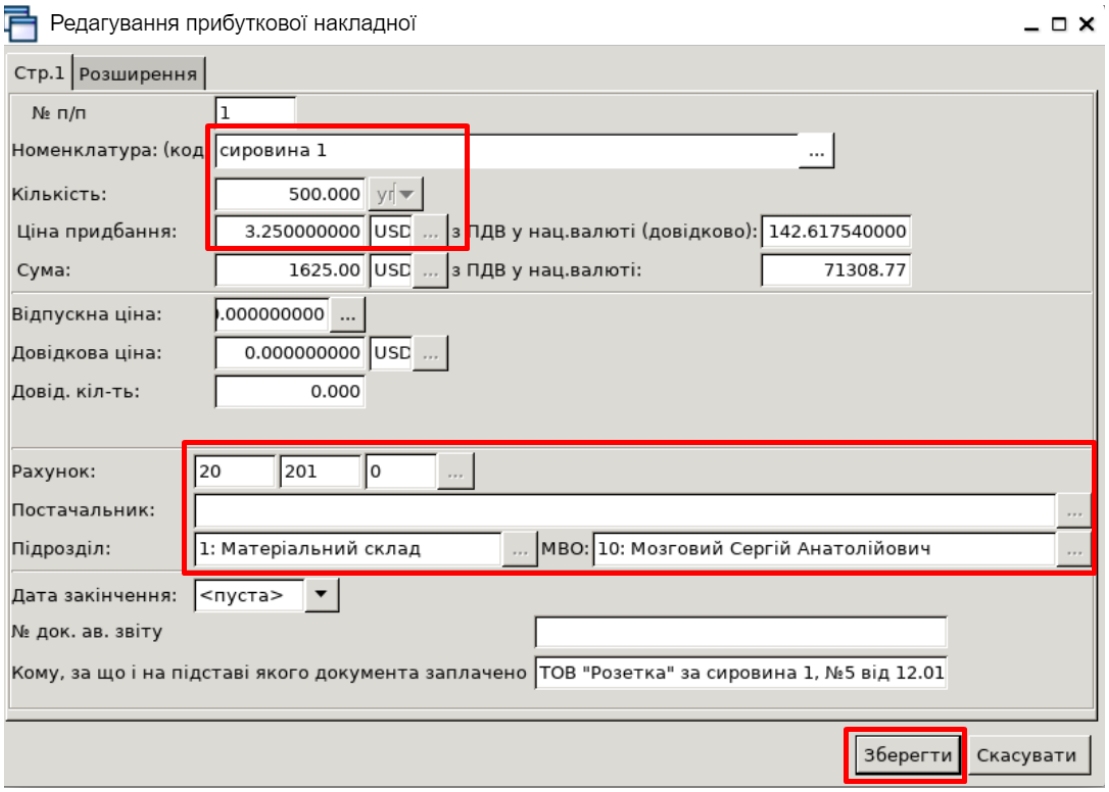

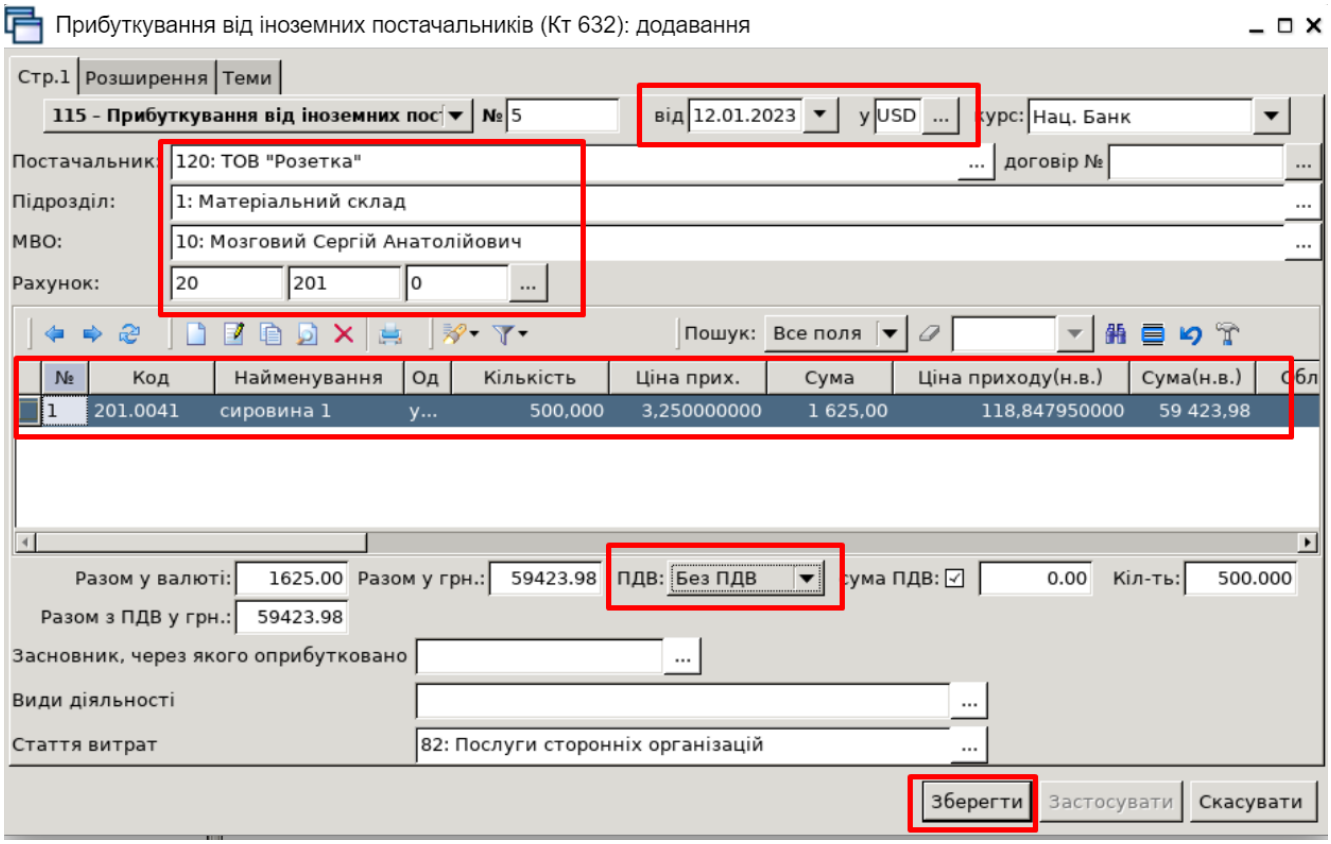

Для перевірки проводок, що сформувались після збереження документа, в списку накладних натисніть на документі **ПКМ** → *Проводки* → *Пошук проводок* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P].**

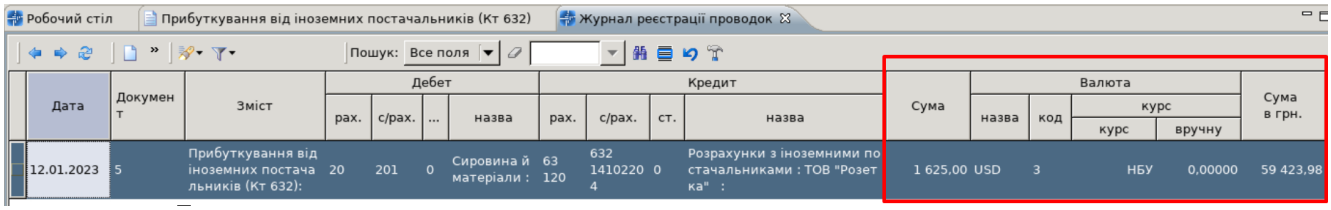

4. Додайте платіжне доручення вихідне (РР) «Розрахунки з постачальниками (валюта) (Дт 632)» у підсистемі «Облік банківських операцій».

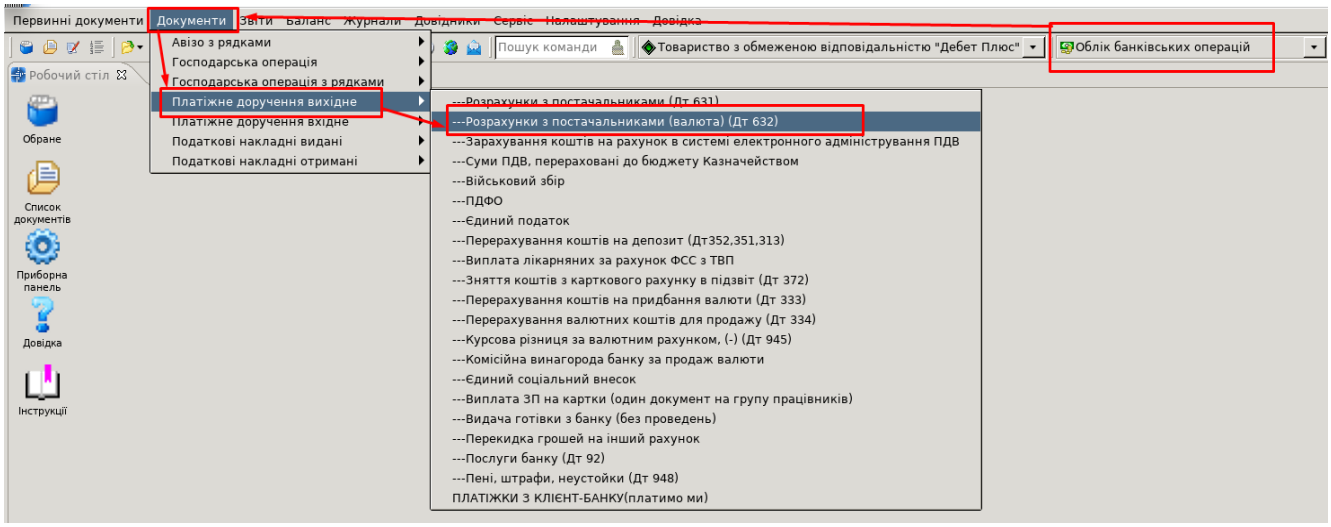

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення нового платіжного доручення відкрийте вибрану папку, натисніть [**Insert**] або **ПКМ** → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюту операції — USD;
- банківський рахунок Платника у валюті;
- одержувач із довідника Контрагенти — № 120;
- сума у валюті — $ 1625,00.

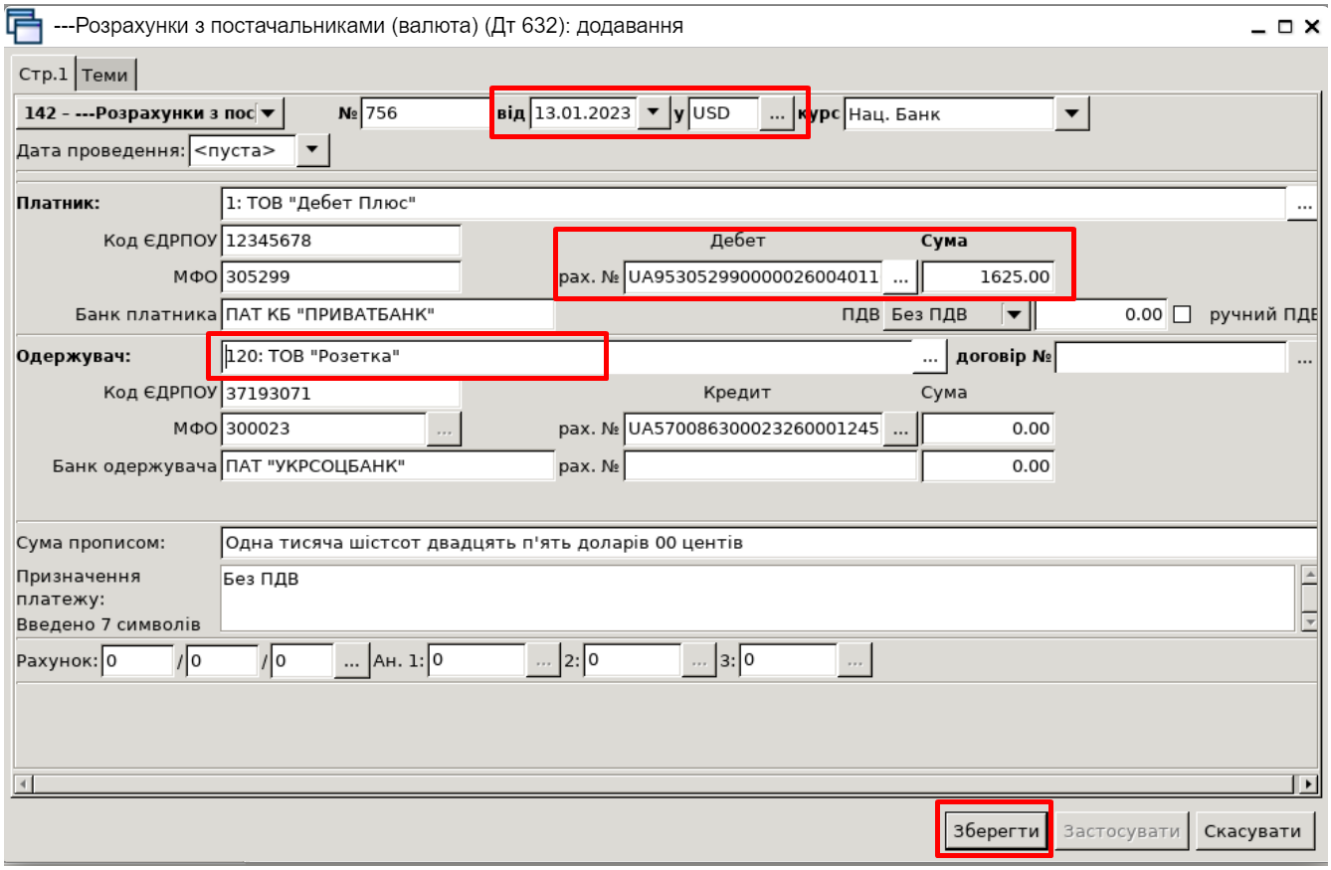

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

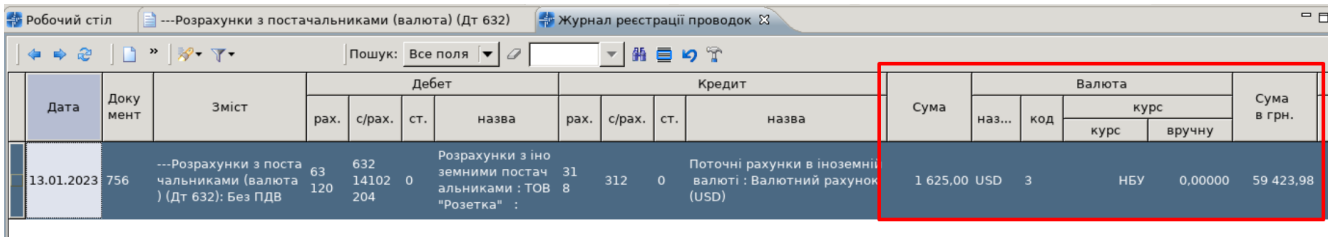

5. Створіть видаткову накладну (Реалізацію) на реалізацію товару за кордон у підсистемі «Управління торгівлею та ТМЦ».

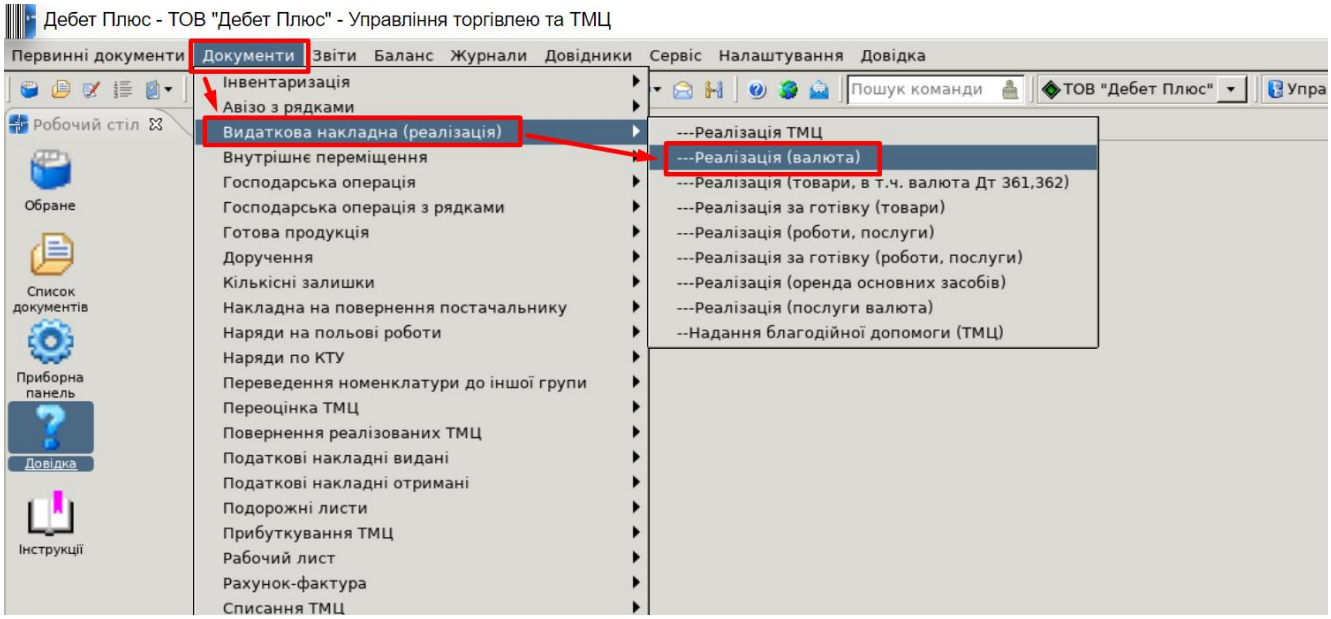

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення накладної відкрийте вибрану папку, натисніть **[Insert]** або **ПКМ** → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюта PLN;
- постачальника із довідника Контрагенти №119;
- Підрозділ №1;
- МВО №11;
- рахунок 36 субрахунок 362.

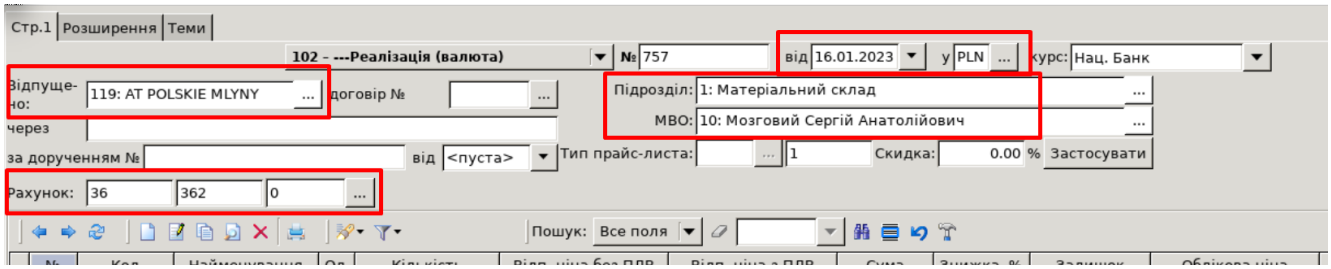

У табличну частину додайте дані з відомості залишків **ПКМ** → *Масове введення* → *За відомістю залишків (розрахунок)* (рахунок у відборі вказуємо той, на якому є залишок матеріалів)

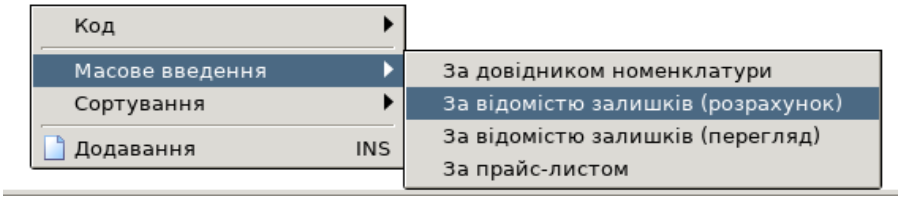

Дані відбору: дата підрозділ, МВО, рахунок, які уже були зазначені в документі, програма використає їх автоматично, рахунок/субрахунок за потреби можна вказати. Всі ці дані можуть бути скориговані або уточнені додатковими параметрами.

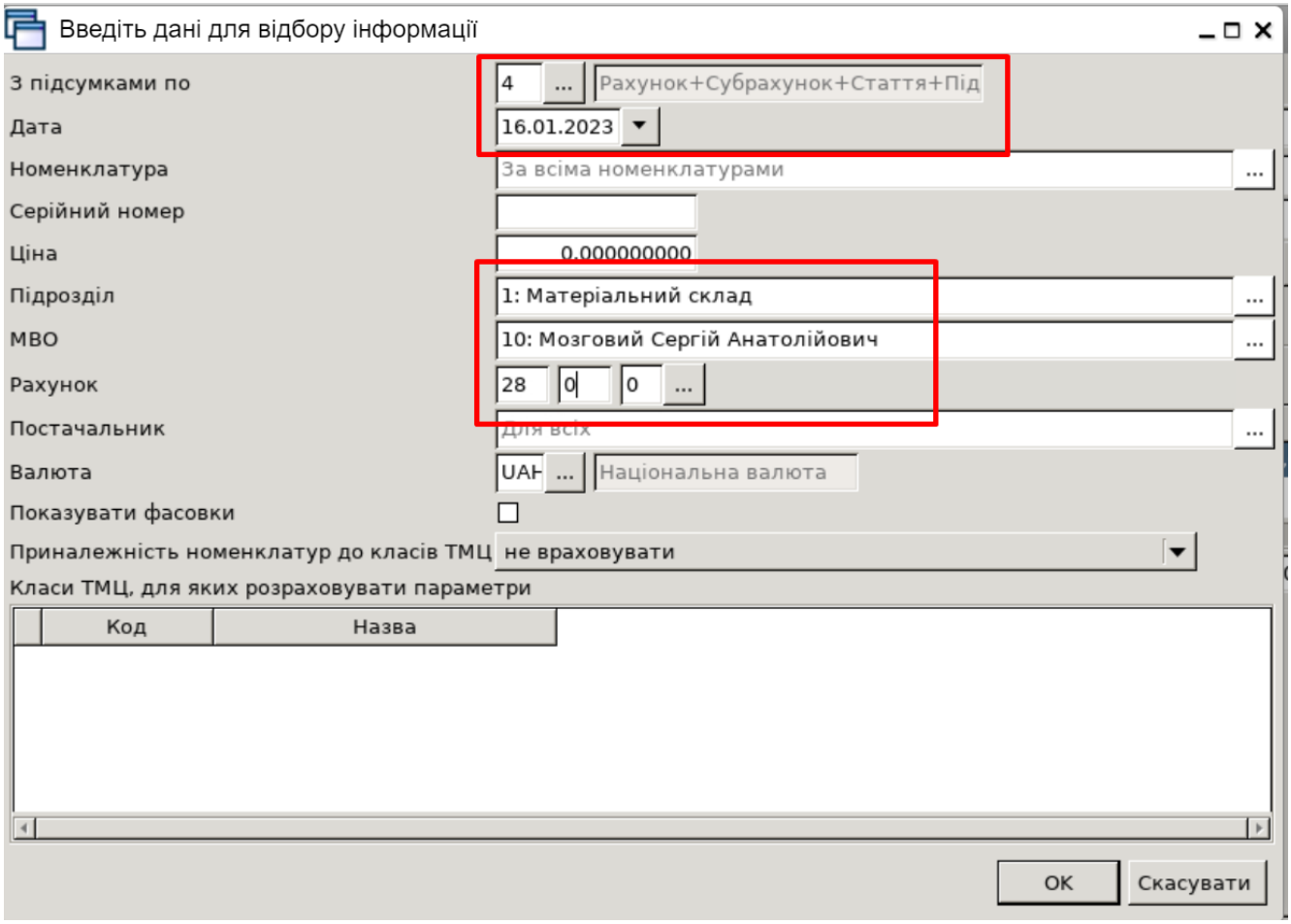

Після натискання кнопки **«ОК»** буде сформовано відомість залишків з можливістю вибрати рядки в документ одним із двох способів:

Спосіб 1. У відомості залишків виділіть потрібні позиції **ПКМ** → *Додати відмічені у накладну*, особливо корисно при зміні МВО. При використанні цього способу матеріали додаються у накладну з повною кількістю. За потреби кількість можна відкоригувати після додавання рядків в табличну частину документа.

Спосіб 2. У відомості залишків подвійним натисканням **ЛКМ** відкрийте обрану позицію та вкажіть потрібну кількість :

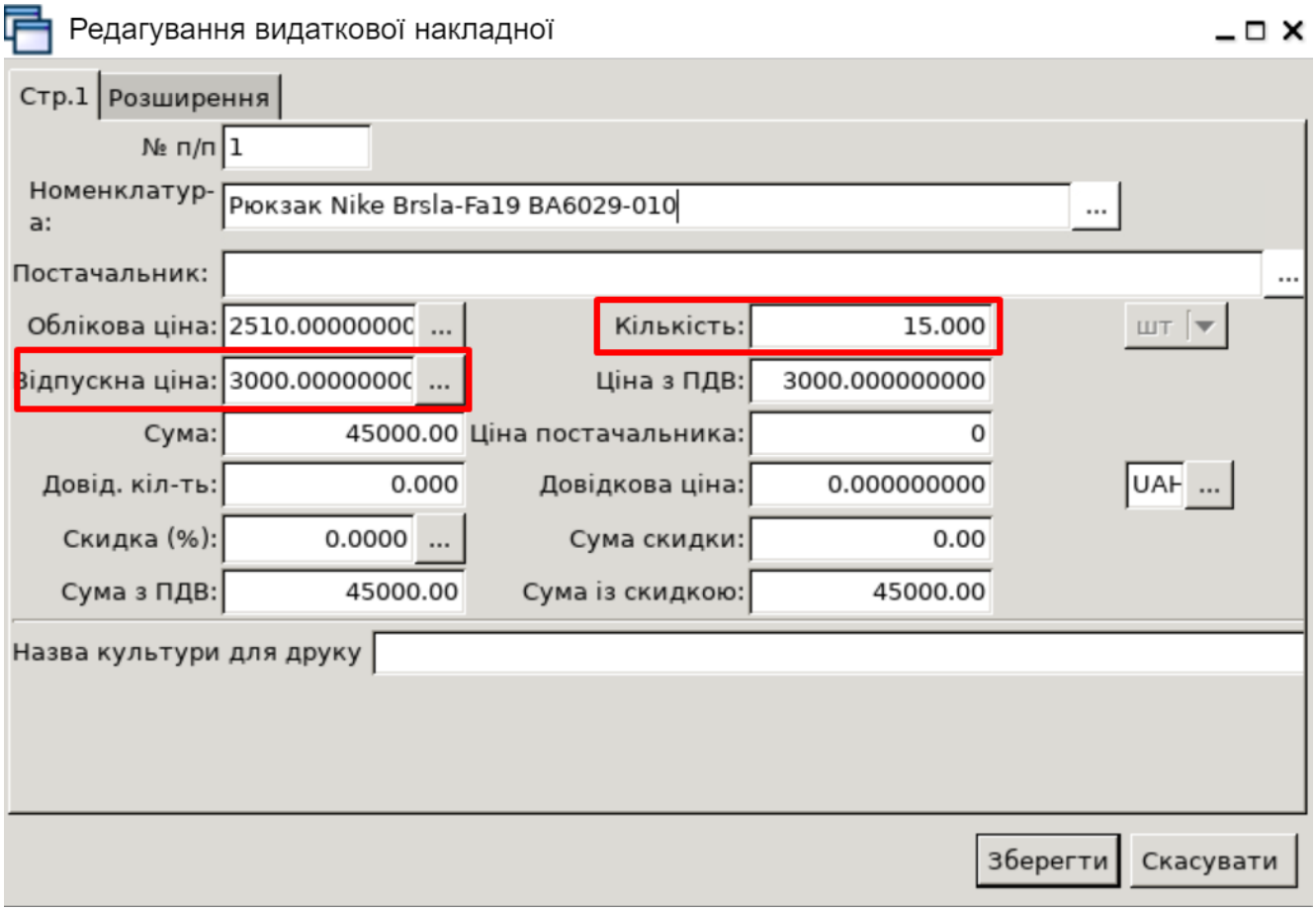

Після завантаження рядків у накладну будь-яким із вищезазначених способів натисніть «**Зберегти**».

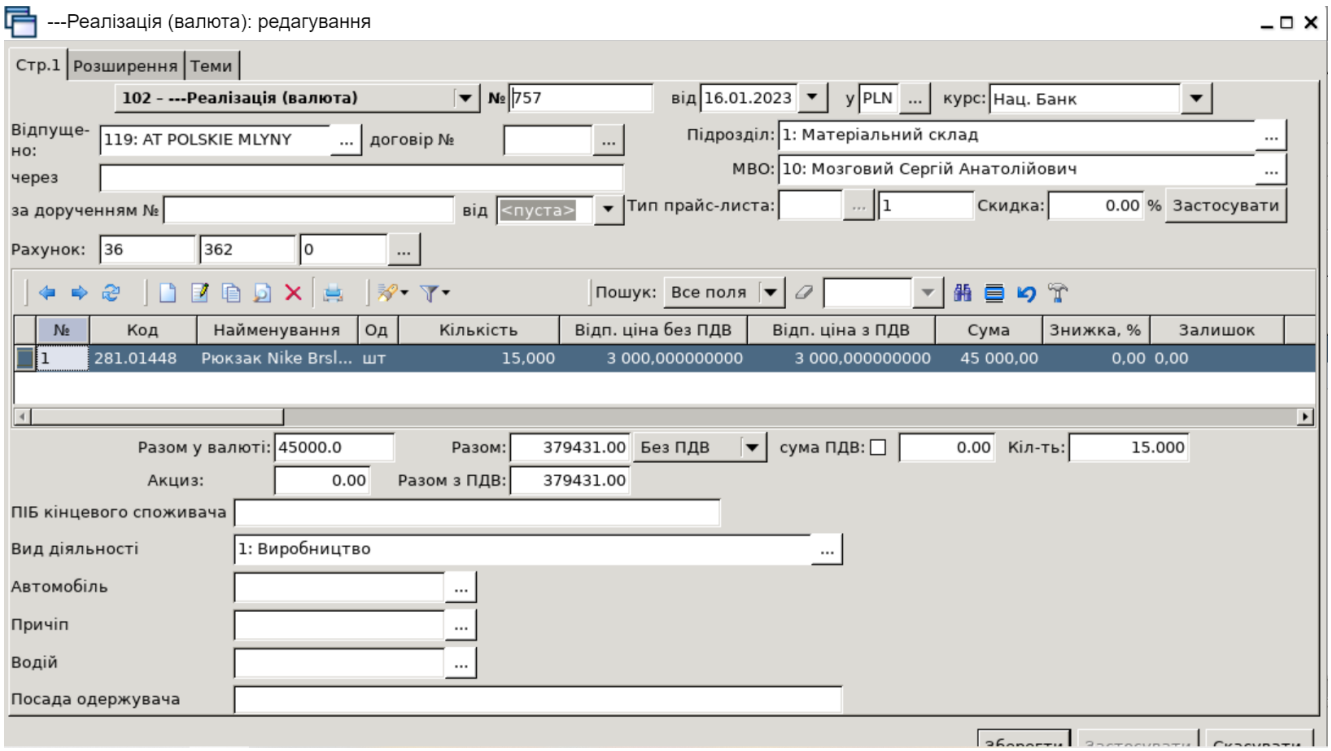

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

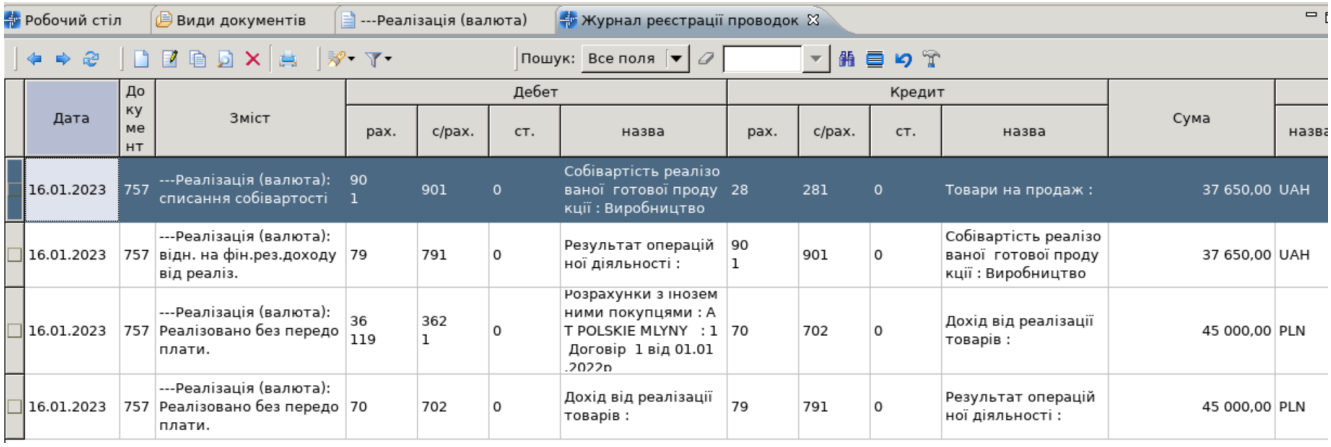

Дата	Документ	Зміст	Дебет рах.	Дебет с/рах.	Дебет ст.	Дебет назва	Кредит рах.	Кредит с/рах.	Кредит ст.	Кредит назва	Сума	назва
16.01.2023	757	---Реалізація (валюта): списання собівартості	90 1	901	0	Собівартість реалізованої готової продукції : Виробництво	28	281	0	Товари на продаж :	37 650,00	UAH
16.01.2023	757	---Реалізація (валюта): відн. на фін.рез.доходу від реаліз.	79	791	0	Результат операційної діяльності :	90 1	901	0	Собівартість реалізованої готової продукції : Виробництво	37 650,00	UAH
16.01.2023	757	---Реалізація (валюта): Реалізовано без передоплати.	36 119	362 1	0	Розрахунки з іноземними покупцями : AT POLSKIE MLYNY : 1 Договір 1 від 01.01.2022р	70	702	0	Дохід від реалізації товарів :	45 000,00	PLN
16.01.2023	757	---Реалізація (валюта): Реалізовано без передоплати.	70	702	0	Дохід від реалізації товарів :	79	791	0	Результат операційної діяльності :	45 000,00	PLN

6. Додайте платіжне доручення вхідне (PV) «Надходження валютної виручки на розподільчий рахунок Кт 362 (курс НБУ)» у підсистемі «Облік банківських операцій».

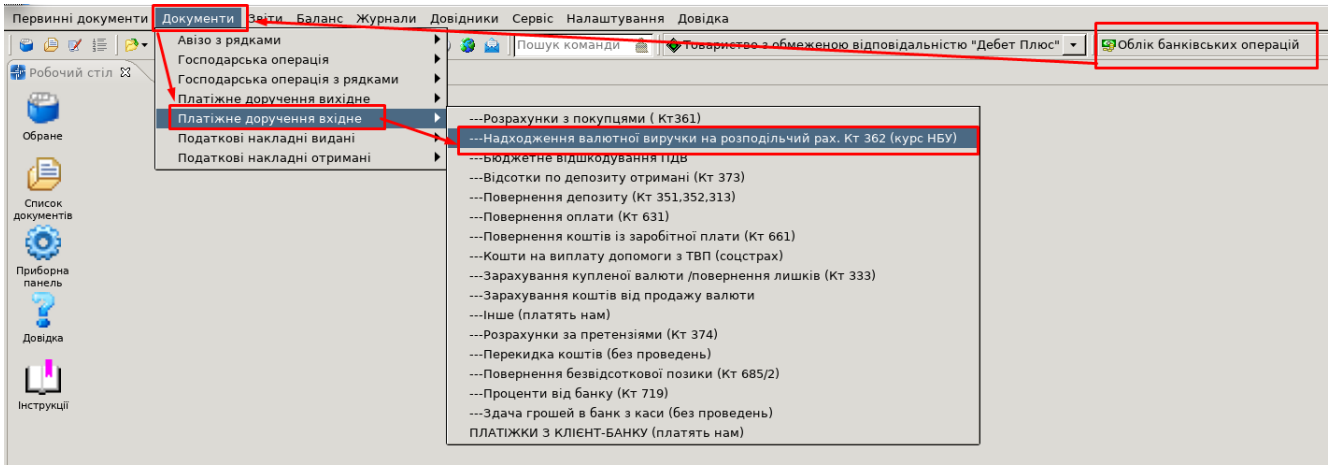

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення нового платіжного доручення відкрийте вибрану папку, натисніть [Insert] або ПКМ → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюту операції PLN;
- банківський рахунок Платника у валюті;
- одержувач № 119 з довідника Контрагенти;
- сума у валюті 15 000,00 PLN.

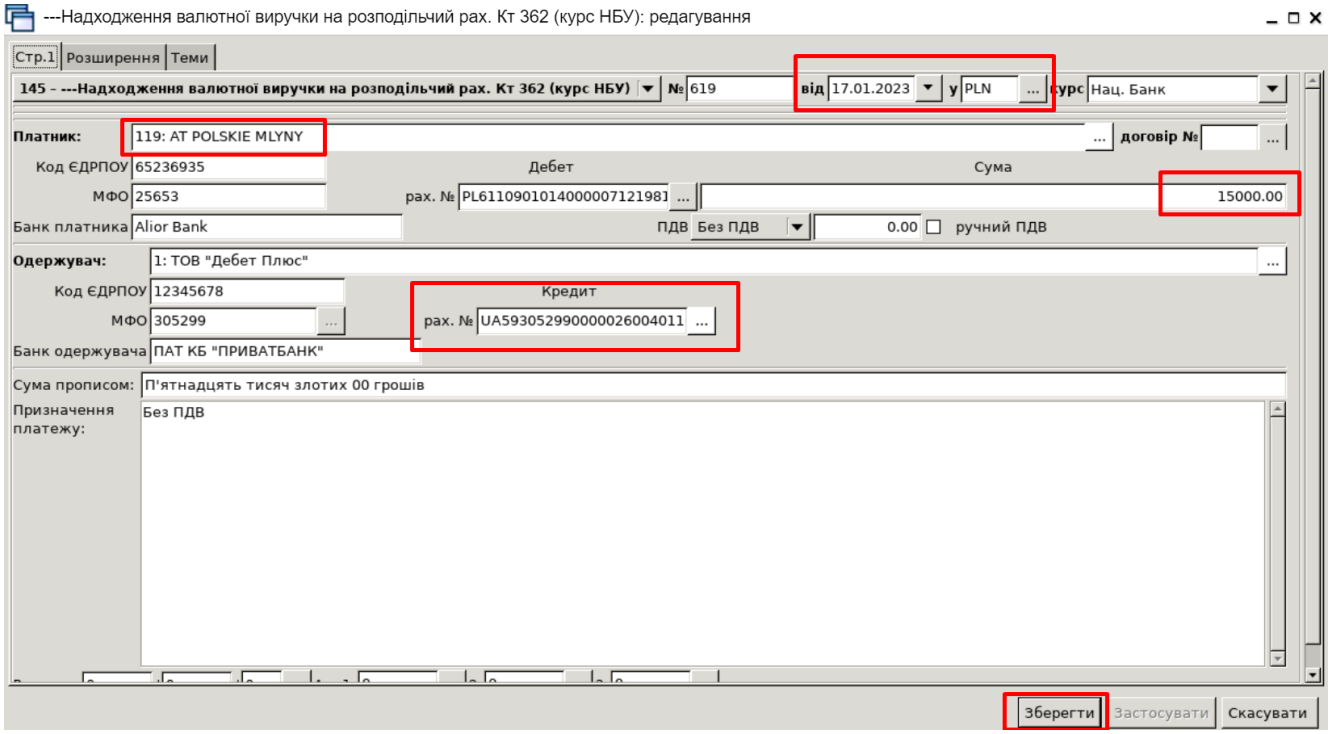

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

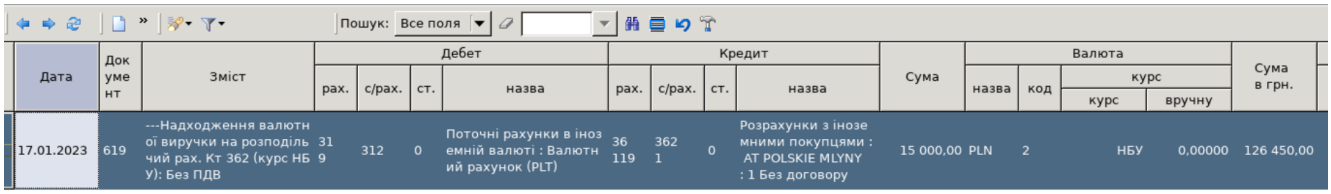

7. Внесіть платіжне доручення вихідне (РР) «Перерахування валютних коштів для продажу (Дт 334)» у підсистемі «Облік банківських операцій».

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення нового платіжного доручення відкрийте вибрану папку, натисніть [Insert] або ПКМ → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюту операції PLN;
- банківський рахунок Платника у валюті;
- одержувач із довідника Контрагенти № 117;
- сума у валюті PLN 1500.

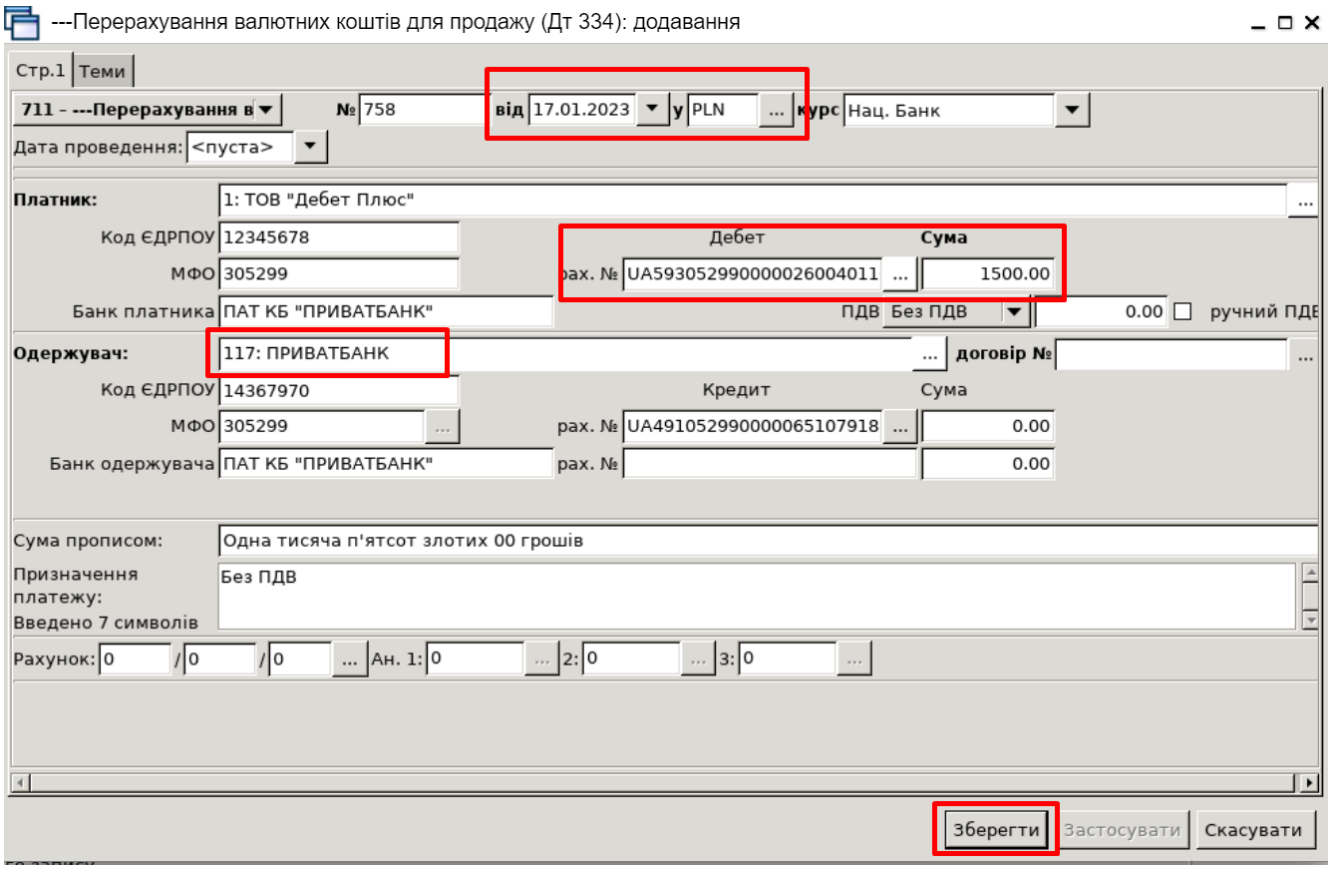

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

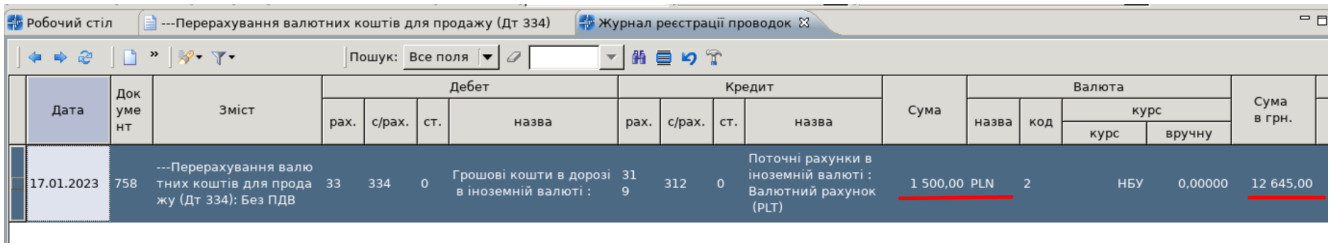

8. Додайте платіжне доручення вхідне (PV) «Зарахування коштів від продажу валюти» у підсистемі «Облік банківських операцій».

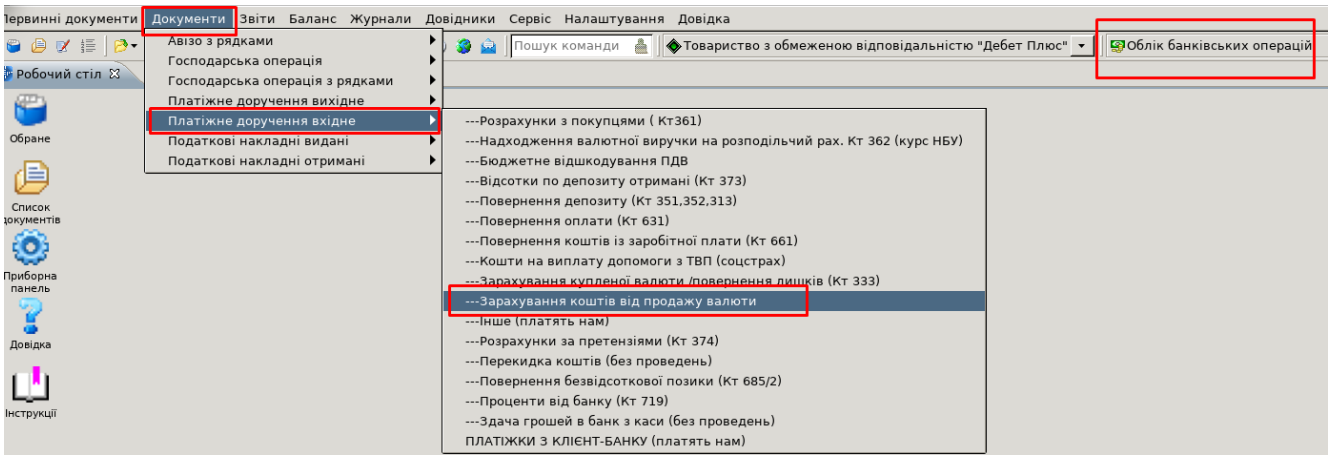

Вкажіть період, за який показувати документи. Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Для створення нового платіжного доручення відкрийте вибрану папку, натисніть [Insert] або ПКМ → *Додати* та заповніть потрібні поля, а саме:

- валюту операції UAH;
- Платник із довідника Контрагенти № 117;
- банківський рахунок Одержувача в нац. валюті;
- сума у нац. Валюті 10425,00 грн;
- на закладці Розширення:
  - курс НБУ на дату перерахування на продаж 7,0826;
  - курс НБУ на дату продажу валюти 7,0927;
  - курс реалізації 8,10;
  - сума проданої валюти 1500;
  - валюта PLN.

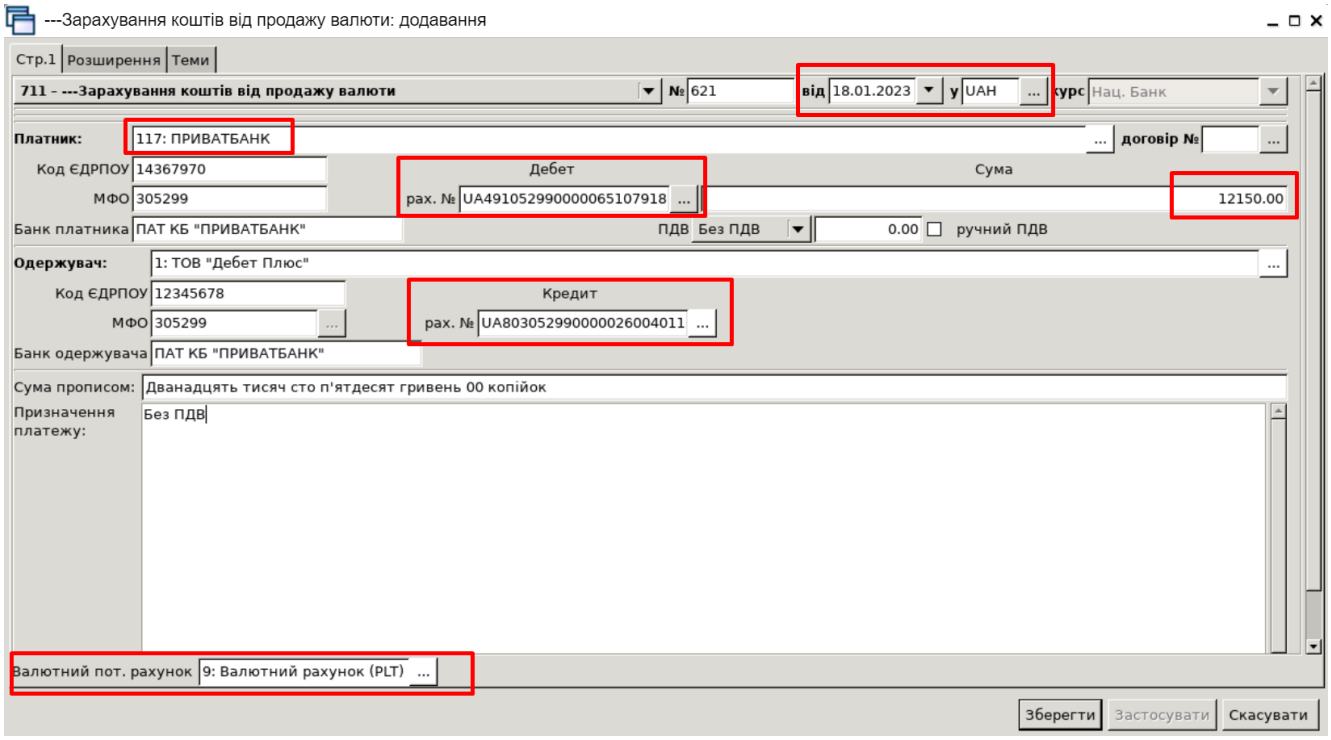

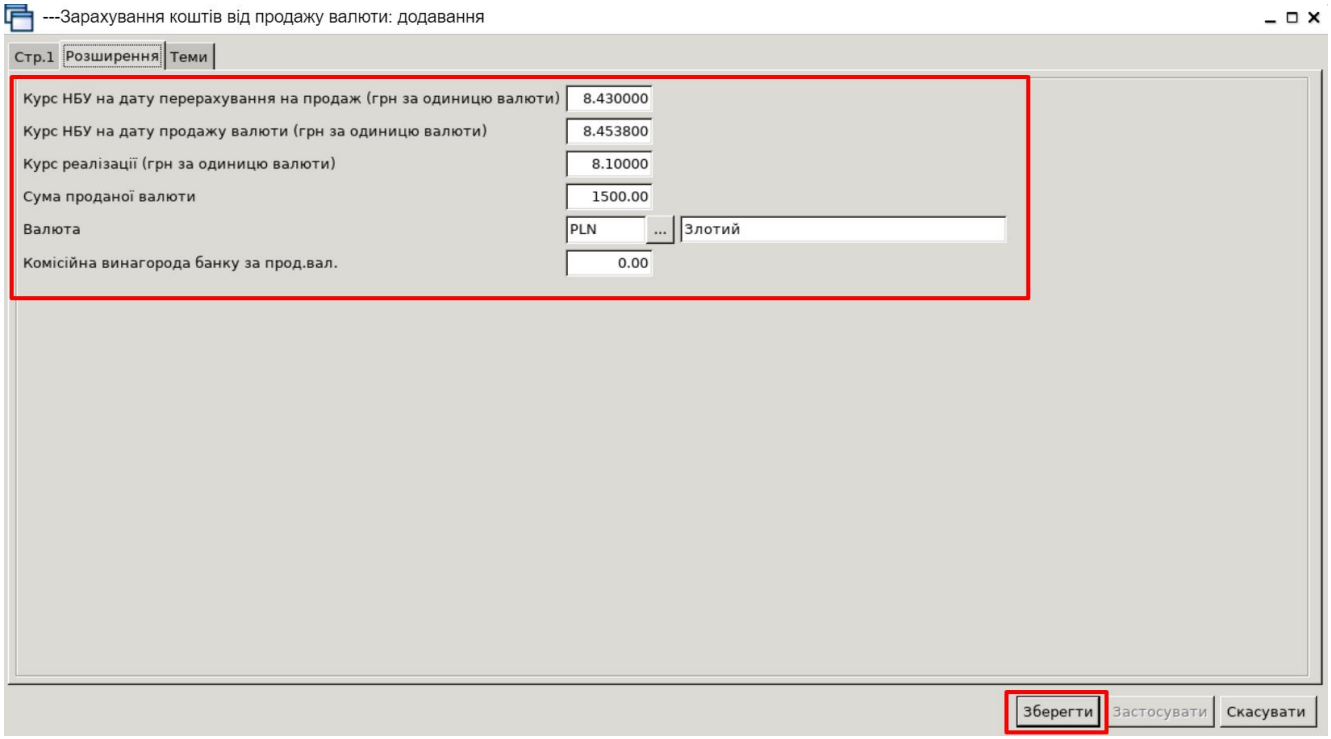

Після збереження документа автоматично формуються проведення. Натисніть на документі **ПКМ** → *Показати* → *Проводки* або скористайтесь комбінацією клавіш на клавіатурі **[Ctrl] + [P]** і перегляньте проведення за документом.

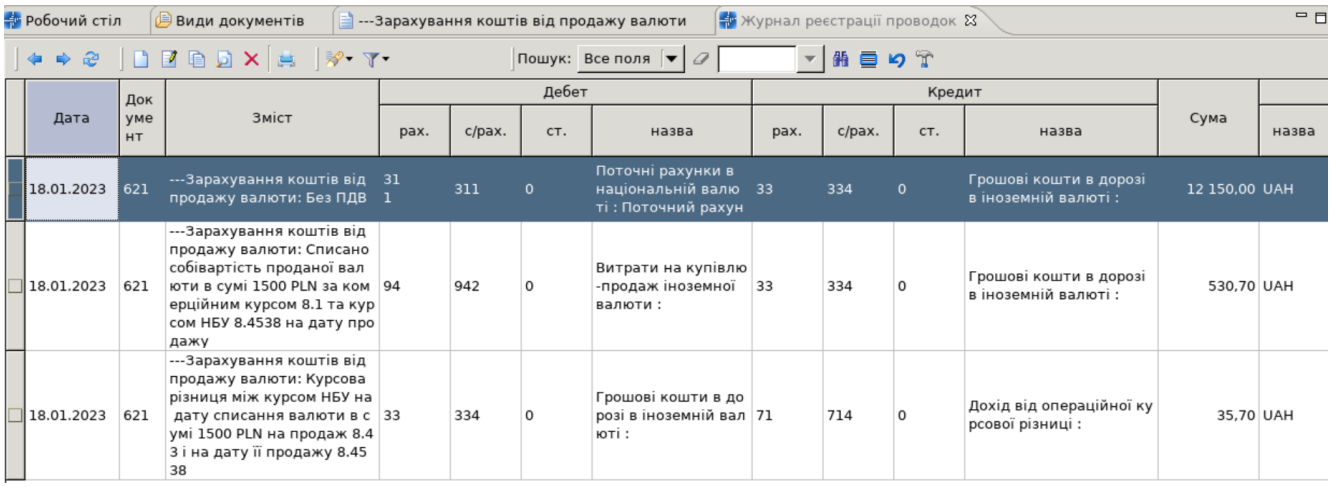

Дата	Документ	Зміст	Дебет рах.	Дебет с/рах.	Дебет ст.	Дебет назва	Кредит рах.	Кредит с/рах.	Кредит ст.	Кредит назва	Сума	назва
18.01.2023	621	---Зарахування коштів від продажу валюти: Без ПДВ	311		0	Поточні рахунки в національній валюті : Поточний рахун	334		0	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті :	12 150,00	UAH
18.01.2023	621	---Зарахування коштів від продажу валюти: Списано собівартість проданої валюти в сумі 1500 PLN за комерційним курсом 8.1 та курсом НБУ 8.4538 на дату продажу	942		0	Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти :	334		0	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті :	530,70	UAH
18.01.2023	621	---Зарахування коштів від продажу валюти: Курсова різниця між курсом НБУ на дату списання валюти в сумі 1500 PLN на продаж 8.43 і на дату її продажу 8.4538	334		0	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті :	714		0	Дохід від операційної курсової різниці :	35,70	UAH

І на сам кінець, для формування фінансової звітності на дату балансу необхідно визнати курсові різниці. В програмі «Дебет Плюс» для цього призначений відповідний пункт меню. Період, як правило, співпадає з періодом формування фінансової звітності. Курсові різниці будуть формуватися, як за монетарними так і немонетарними рахунками.

Для визначення курсової різниці перейдіть у підсистему «Зведення бухгалтерського балансу» → *Валюта* → *Курсові різниці — Розрахунок курсових різниць.* Для прикладу вкажіть період за місяць 01.01.2023-31.01.2023. Програма автоматично формує проводки за курсовими різницями відповідно до налаштувань.

Якщо сформовані проводки правильні, відмічаємо їх «галками» → **ПКМ** → *Перенести проводки до балансу.*

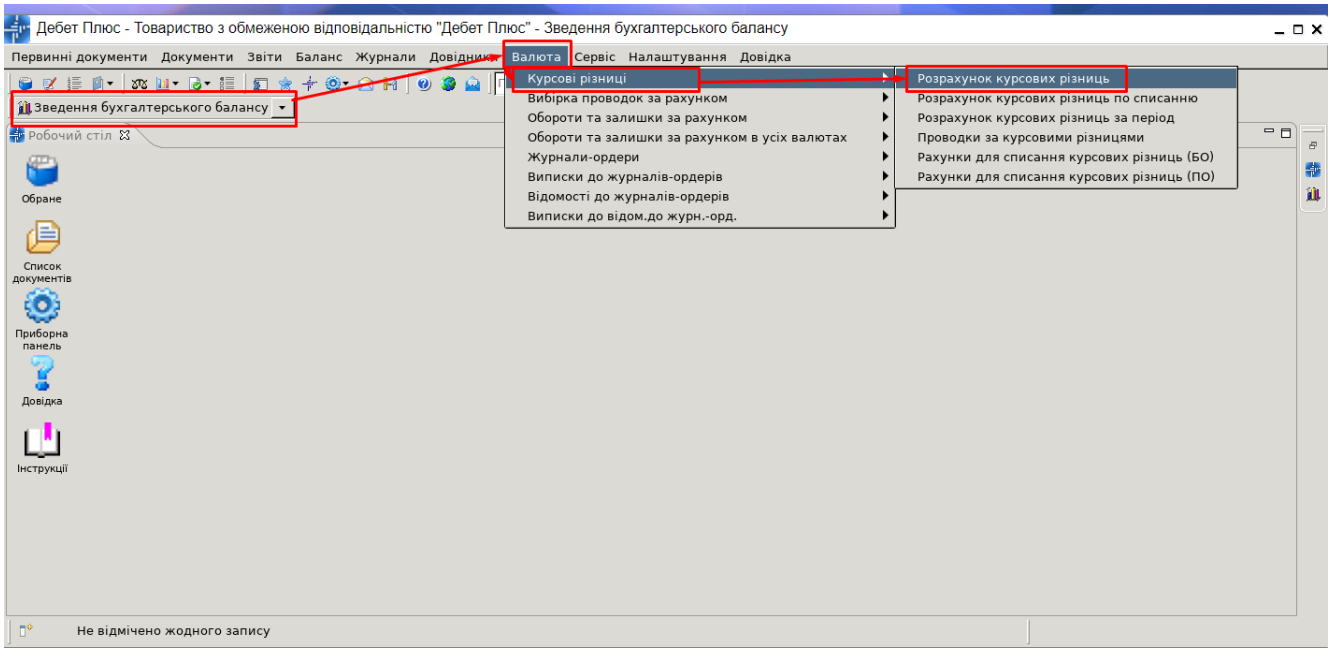
Дебет Плюс - Товариство з обмеженою відповідальністю "Дебет Плюс" - Зведення бухгалтерського балансу
Первинні документи Документи Звіти Баланс Журнали Довідники Валюта Сервіс Налаштування Довідка
Курсові різниці
Вибірка проводок за рахунком
Обороти та залишки за рахунком
Обороти та залишки за рахунком в усіх валютах
Журнали-ордери
Виписки до журналів-ордерів
Відомості до журналів-ордерів
Виписки до відом.до журн.-орд.
Розрахунок курсових різниць
Розрахунок курсових різниць по списанню
Розрахунок курсових різниць за період
Проводки за курсовими різницями
Рахунки для списання курсових різниць (БО)
Рахунки для списання курсових різниць (ПО)
Зведення бухгалтерського балансу
Робочий стіл
Обране
Список документів
Приборна панель
Довідка
Інструкції
Не відмічено жодного запису

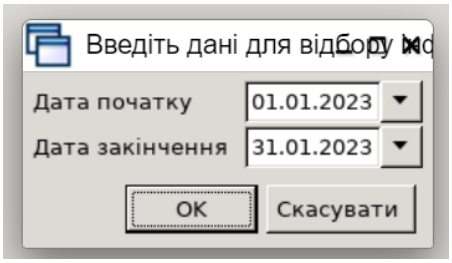
Введіть дані для відбору
Дата початку
01.01.2023
Дата закінчення
31.01.2023
OK
Скасувати

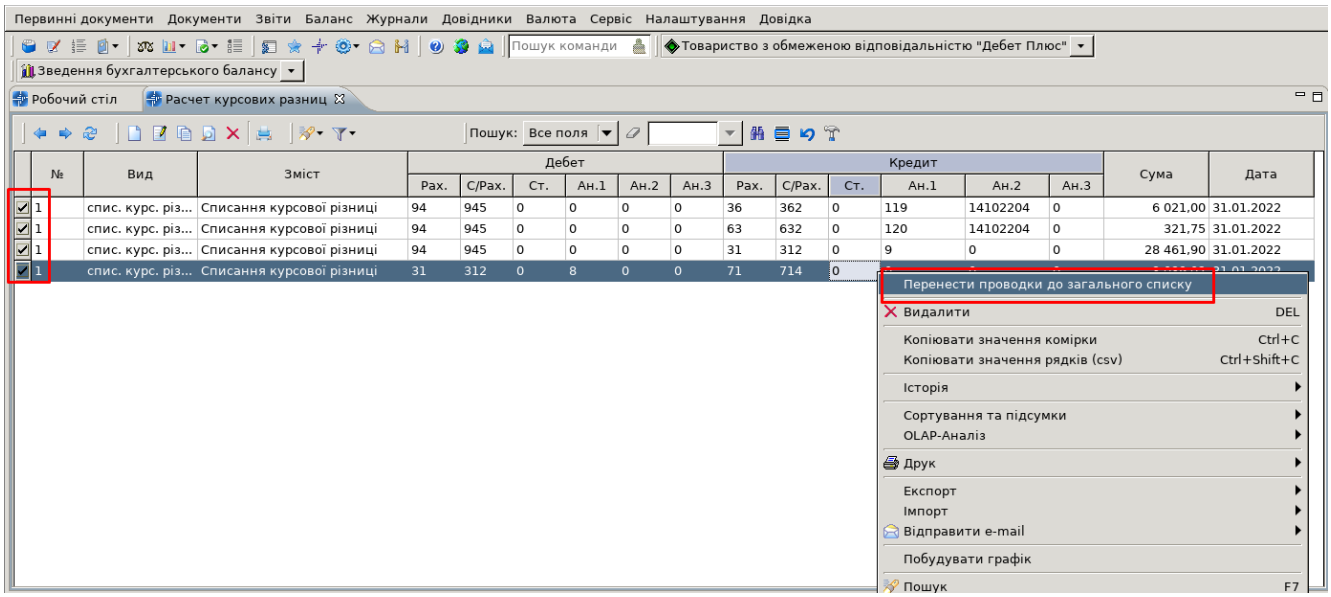
Первинні документи Документи Звіти Баланс Журнали Довідники Валюта Сервіс Налаштування Довідка
Товариство з обмеженою відповідальністю "Дебет Плюс"
Зведення бухгалтерського балансу
Робочий стіл
Расчет курсовых разниц
Пошук: Все поля
№ Вид Зміст Дебет Рах. С/Рах. Ст. Ан.1 Ан.2 Ан.3 Кредит Рах. С/Рах. Ст. Ан.1 Ан.2 Ан.3 Сума Дата
1 спис. курс. різ... Списання курсової різниці 94 945 0 0 0 0 36 362 0 119 14102204 0 6 021,00 31.01.2022
1 спис. курс. різ... Списання курсової різниці 94 945 0 0 0 0 63 632 0 120 14102204 0 321,75 31.01.2022
1 спис. курс. різ... Списання курсової різниці 94 945 0 0 0 0 31 312 0 9 0 0 28 461,90 31.01.2022
1 спис. курс. різ... Списання курсової різниці 31 312 0 8 0 0 71 714 0
Перенести проводки до загального списку
Видалити DEL
Копіювати значення комірки Ctrl+C
Копіювати значення рядків (csv) Ctrl+Shift+C
Історія
Сортування та підсумки
OLAP-Аналіз
Друк
Експорт
Імпорт
Відправити e-mail
Побудувати графік
Пошук F7

Приклади проводок для валютних операцій (довідково, для прикладу)

Облік операцій купівлі валюти

№ з/п	Назва операції	Бухгалтерський облік		Сума, дол./грн	Податковий облік	
		Д-т	К-т		Доходи	Витрати
1.	Перераховано гривні згідно з попереднім розрахунком	333	311	16500,00	—	—
2.	Зараховано валюту на рахунок (курс НБУ — 7,85 грн/дол.)	312	333	2000,00$ 15700,00	—	—
3.	Погашено комісійні витрати банку	92	333	160,00	—	160
4.а	**Варіант А** — зараховано на поточний рахунок зайво перераховані кошти	311	333	40,00	—	—
4.б	**Варіант Б** — зараховано на поточний рахунок зайво перераховані кошти	311	333	840,00	—	—
5.а	**Варіант А** — визнано різницю між ціною придбання та балансовою вартістю (курс придбання вищий від курсу НБУ, тому відображаємо витрати) (8,15 - 7,85) х 2000,0 = 600,0	942	333	600,00	—	600
5.б	**Варіант Б** — визнано різницю між ціною придбання та балансовою вартістю (курс придбання нижчий від курсу НБУ, тому відображаємо дохід)(7,75 - 7,85) х 2000,0 = 200,0	333	711	200,00	200	—

Облік операцій з продажу валюти

№ з/п	Назва операції	Бухгалтерський облік		Сума, євро/грн	Податковий облік	
		Д-т	К-т		Доходи	Витрати
1.	Отримано на валютний п/р передоплату від іноземного покупця, курс 10,70 грн/євро	312	681	2000,00€ 21400,00	—	—
2.	Перераховано валюту для добровільного продажу, курс 10,65 грн/євро	334	312	2000,00€ 21300,00	—	—
3.	Відображено втрати від курсових різниць на рахунку, курс упав	945	312	100,00	—	100
4.а	**Варіант А** — відображено кошти, зараховані на поточний рахунок від продажу валюти (курс МВБ — 10,40 грн/євро), та визнано втрати від від'ємної різниці між ціною продажу іноземної валюти і її балансовою вартістю - (10,40 - 10,65) х 2000€ = 500,00	311 942	334 334	20800,00 500,00	—	500
4.б	**Варіант Б** — відображено кошти, зараховані на поточний рахунок від продажу валюти (курс МВБ — 10,75 грн/євро), та визнано дохід від додатної різниці між ціною продажу іноземної валюти і її балансовою вартістю (10,75 - 10,65) х 2000€ = 200,00	311 334	334 711	21500,00 200,00	200	—
5.	Списано комісію банку на витрати*	84 (92)	311	208,00	—	208

* Якщо ж банк зараховує на поточний рахунок кошти від продажу валюти зразу за мінусом утриманої комісії, то для правильного відображення операції продажу валюти треба комісію банку відображати саме так, як показано у прикладі, а не згорнуто, тобто кошти за мінусом комісії.